

1

Onze Draak eet de meisjes die hij meeneemt niet op, al doen de verhalen die buiten onze vallei worden verteld anders geloven. Soms krijgen we die van reizigers te horen. Ze laten het klinken alsof wij een mens offeren en alsof hij een echte draak is. Maar dat is natuurlijk niet waar: hij mag dan een tovenaar zijn, en onsterfelijk, hij is nog altijd een mens, en onze vaders zouden als één man in opstand komen als hij elke tien jaar een van ons opat. Hij beschermt ons tegen het Woud, en daarvoor zijn we weliswaar dankbaar, maar die dankbaarheid kent haar grenzen.

Hij verslindt ze niet letterlijk, het voelt alleen zo. Hij neemt een meisje mee naar zijn toren en laat haar tien jaar later weer gaan, maar tegen die tijd is ze iemand anders geworden. Haar kleren zijn te chic, ze praat als iemand aan het hof en ze is tien jaar alleen geweest met een man, dus natuurlijk is ze haar goede naam kwijt, ook al zeggen alle meisjes dat hij hen met geen vinger heeft aangeraakt. Wat kunnen ze anders zeggen? En al te vreselijk is het allemaal niet. Wanneer hij hen laat gaan, geeft de Draak hun bij wijze van bruidsschat een beurs vol zilveren munten, waardoor

iedere man graag met hen wil trouwen, ongeacht hun reputatie.

Alleen willen de meisjes met niemand trouwen. Ze willen niet eens blijven.

‘Ze zijn vergeten hoe ze hun leven hier moeten leiden,’ legde mijn vader me ooit onverwacht uit. Ik zat naast hem op de bok van de grote, lege wagen, nadat we het brandhout voor die week hadden afgeleverd. We woonden in Dvernik, het kleinste noch het grootste dorp van de vallei, en ook niet het dichtst bij het elf kilometer verderop gelegen Woud. Maar de weg liep over een hoge heuvel, en vanaf de top kon je op een heldere dag helemaal over de rivier kijken, tot aan de bleek grijze strook kaal gebrande aarde en de massieve, donkere bomenuur erachter. De toren van de Draak lag een heel stuk de andere kant op: een bouwwerk van witte kalksteen, gestoken in de grond aan de voet van de westelijke bergen.

Ik was nog heel klein, volgens mij niet ouder dan vijf. Toch wist ik al dat we niet over de Draak praatten, of over de meisjes die hij meenam. Daarom bleef het me bij toen mijn vader die regel overtrad.

‘Ze beseffen weer dat ze bang moeten zijn,’ verklaarde mijn vader. Meer zei hij niet. Daarna klakte hij met zijn tong en spoorde de paarden aan, de heuvel af, terug het bos in.

Ik begreep er niet veel van. We waren allemaal bang voor het Woud, maar de vallei was ons thuis. Daar kon je toch niet van weggaan? En toch bleven de terugkerende meisjes nooit hier. De Draak liet hen uit de toren en ze gingen naar hun ouderlijk huis, waar ze een poosje bleven, een week, of soms een maand, maar nooit veel langer. Vervolgens vertrokken ze met hun bruidsschat. Meestal gingen ze dan naar Kralia, om te studeren aan de universiteit. Vaak ook trouwden ze met iemand uit de stad of werden ze wetenschapper of winkeleigenaar, hoewel er soms werd gefluisterd dat de zestig jaar eerder meegenomen Jadwiga Bach courtisane was geworden, en de maîtresse van een baron en een hertog. Maar toen ik werd geboren, was ze ge-

woon een rijke oude vrouw die prachtige cadeaus stuurde naar al haar achternichten en -neven, zonder ooit op bezoek te komen.

Dus het is bepaald niet hetzelfde als je dochter weggeven om opgegeten te worden, maar het is ook weer geen blije gebeurtenis. Omdat er vrij weinig dorpen in onze vallei zijn, is de kans dat je wordt uitgekozen niet eens zo klein, maar hij kiest alleen een zeventienjarig meisje, geboren tussen de eerste oktober van dat jaar en het jaar erop. In mijn jaar kon hij uit slechts elf meisjes kiezen, dus de kansen lagen niet erg gunstig. Iedereen zegt dat de ouderlijke liefde voor een meisje uit een Draakjaar verandert naarmate ze opgroeit. Omdat je haar zomaar kunt kwijtraken, kun je dat niet helpen. Maar voor mij en mijn ouders was het anders. Toen ik eenmaal oud genoeg was om te begrijpen dat hij mij kon meenemen, wisten we allemaal allang dat hij Kasia zou uitkiezen.

Alleen mensen die op doorreis waren en van niets wisten complimenteerden Kasia's ouders ooit met hun dochter, zeiden hoe mooi, slim of aardig ze was. De Draak koos niet elke keer het mooiste meisje uit, maar wel altijd het speciaalste. Als één meisje veruit het mooist of het intelligentst was, de beste danseres, of opvallend goedhartig, dan wist hij haar er feilloos uit te pikken, ook al wisselde hij voor hij zijn keuze maakte nauwelijks een woord met de meisjes.

En Kasia beschikte over al deze eigenschappen. Ze had dik, goudblond haar dat in een vlecht tot aan haar middel hing, ze had warme bruine ogen, en haar lach klonk als een aanstekelijk lied. Ze bedacht altijd de leukste spelletjes en verzon moeiteloos verhalen en nieuwe dansjes. Bovendien kon ze koken als de beste en als ze de wol van haar vaders schapen spon, kwam die keurig glad van het wiel, zonder een enkel knoopje of bobbeltje.

Ik weet dat ik haar beschrijf als een soort sprookjesfiguur, maar eigenlijk was het andersom. Toen mijn moeder me verhalen vertelde over de spinnende prinses, de moedige ganzenhoedster of

de waternimf, stelde ik me voor dat ze allemaal een beetje als Kasia waren. Zo zag ik haar. En omdat ik nog te jong was om verstandig te zijn, zorgde het besef dat ik haar al snel zou verliezen ervoor dat ik eerder méér van haar hield dan minder.

Ze zei dat ze dat niet erg vond. Haar moeder Wensa had er ook voor gezorgd dat Kasia weinig angst kende. Ik herinner me nog dat Wensa tegen mijn moeder zei: 'Ze zal dapper moeten zijn.' Op datzelfde moment spoorde ze Kasia aan om in een boom te klimmen, hoewel die dat eigenlijk niet durfde, en mijn moeder omhelsde Wensa met tranen in haar ogen.

We woonden slechts drie huizen bij elkaar vandaan en omdat ik zelf geen zus had, alleen drie veel oudere broers, was Kasia mijn liefste vriendin. We speelden al samen sinds we de wieg ontgroeid waren. Eerst in de keukens van onze moeders, terwijl we probeerden niet onder de voet gelopen te worden, daarna op straat, tot we oud genoeg waren om door het bos te struinen. Ik holde liever hand in hand met haar onder de boomtakken door dan dat ik binnen speelde. Dan stelde ik me voor dat de bomen zich over ons heen bogen om ons met hun armen beschutting te bieden. Ik had geen idee hoe ik het zou moeten verdragen als de Draak haar meenam.

Zelfs als Kasia er niet was geweest, zouden mijn ouders omwille van mij weinig angsten hebben uitgestaan. Op zeventienjarige leeftijd was ik nog steeds een stakerig, veulenachtig meisje met grote voeten en warrig, vuilbruin haar, en mijn enige gave – als die term hier al van toepassing was – was dat ik alles wat ik droeg gedurende de dag scheurde, vies maakte of verloor. Tegen mijn twaalfde was mijn moeder wanhopig en liet ze me alleen nog rondlopen in afdankertjes van mijn oudere broers, behalve op feestdagen, maar dan mocht ik me pas twintig minuten voor vertrek omkleden, waarna ik stil op de bank moest blijven zitten tot we naar de kerk liepen. Het was zelfs hoogst onzeker of ik in staat was het dorpsplein te bereiken zonder achter een tak te blijven haken of mezelf met modder te bespatten.

‘Je zult met een kleermaker moeten trouwen, kleine Agnieszka,’ zei mijn vader altijd lachend als ik hem met een groezelig gezicht, met minstens één gat in mijn kleren en zonder hoofddoek tegemoet kwam rennen wanneer hij ’s avonds uit het bos kwam. Desondanks zwaaide hij me in de lucht en gaf hij me een kus. Mijn moeder zuchtte alleen maar zachtjes: welke ouder zou oprecht klagen over de onvolmaaktheden van een meisje uit een Draakjaar?

Onze laatste zomer voor de uitverkiezing was lang, warm en rijk aan tranen. Kasia was overigens niet degene die huilde – dat was ik. Elke avond bleven we tot laat in het bos, we rekten de prachtige dagen zolang we konden, waarna ik hongerig en vermoeid naar huis ging en meteen in het donker in bed ging liggen. Terwijl ik mezelf in slaap huilde, kwam mijn moeder me over mijn hoofd strelen. Ze zette een bord met eten naast mijn bed voor als ik midden in de nacht met honger wakker werd. Verder probeerde ze me niet te troosten; hoe zou ze dat kunnen? We beseften allebei dat ze, ondanks haar liefde voor Kasia en Wensa, diep in haar buik opluchting voelde: niet háár dochter, niet háár enige meisje. En natuurlijk had ik ook niet gewild dat haar gevoelens anders waren geweest.

Bijna de hele zomer waren Kasia en ik samen. Zo ging het trouwens al heel lang. In de tijd dat we nog klein waren, speelden we met alle dorpskinderen, maar toen we opgroeiden en Kasia steeds mooier werd, zei haar moeder: ‘Het is beter als je zo min mogelijk met jongens omgaat, zowel voor jou als voor hen.’ Maar ik hing wel aan haar, en mijn moeder hield genoeg van Kasia en Wensa om geen pogingen te doen me van haar los te rukken, al wist ze dat ik op deze manier uiteindelijk meer verdriet zou hebben.

Die laatste dag waren we op een open plek in het bos, waar de bomen hun bladeren nog droegen, die goudgeel en rood gevlamd boven ons hoofd ritselden. De grond eronder was bezaaid

met rijpe kastanjes. We stookten een vuurtje van takjes en droge bladeren om er een paar te roosteren. Morgen was het 1 oktober en zou het grote feestmaal worden gehouden ter ere van onze beschermheer en meester. Morgen zou de Draak komen.

‘Ik zou wel troubadour willen zijn,’ zei Kasia, liggend op haar rug en met gesloten ogen. Ze neuriede een wijsje. Die ochtend had een reizende zanger die voor het feest naar het dorp was gekomen zijn liedjes op het dorpsplein geoefend. Gedurende de hele week waren er wagens met voor de Draak bedoelde oogstproducten aangekomen. ‘Om door heel Polnja te trekken en voor de koning te zingen.’

Ze zei het weloverwogen, niet als een dagdromend kind. Ze zei het alsof ze de vallei echt ging verlaten, alsof ze voor altijd zou vertrekken. Ik stak mijn hand uit en greep de hare. ‘Dan zou je elke midwinter thuiskomen en alle liederen voor ons zingen die je had geleerd,’ zei ik. We klampten ons aan elkaar vast en ik stond mezelf niet toe eraan te denken dat de meisjes die door de Draak waren meegenomen, nooit meer terug wilden komen.

Natuurlijk haatte ik hem op dat moment hartstochtelijk, maar in feite was hij geen slechte heer. Aan de andere kant van de noordelijke bergen had de Baron van de Gele Moerassen een vijfduizendkoppig leger gestationeerd om voor Polnja te vechten. Bovendien had hij daar een kasteel met vier torens en een echtgenote die sieraden met bloedrode edelstenen en een mantel van wit vossenbont droeg, en dat allemaal in een gebied dat geen cent rijker was dan onze vallei. Alle mannen daar moesten wekelijks een dag werken op de velden van de baron, die het vruchtbaarst waren van allemaal; iedere veelbelovende zoon ging het leger in, en omdat er zoveel soldaten rondliepen, moesten de meisjes binnenblijven, en eenmaal volwassen mochten ze niet alleen de straat op. Toch was zelfs hij geen slechte heer.

De Draak had alleen die ene toren en geen enkele man hoefde voor hem te vechten. Afgezien van het ene meisje dat hij uitkoos, beschikte hij zelfs niet over bedienden. Hij had geen leger nodig,

hij diende de koning door zelf werk te verrichten, met zijn toverkunst. Af en toe ging hij naar het hof om zijn eed van trouw opnieuw af te leggen, en ik veronderstel dat de koning hem kon oproepen om te gaan vechten, maar zijn taak bestond er voornamelijk uit hier te blijven, het Woud in de gaten te houden en het koninkrijk te beschermen tegen de kwaadaardige invloeden ervan.

Alleen waar het boeken betrof, was de Draak onmatig. Daarom waren we aardig belezen, voor dorpsbewoners. Omdat hij bereid was voor een enkel dik boek met goud te betalen, werd deze uithoek drukbezocht door boekventers, ook al lag onze vallei helemaal aan de rand van Polnja. En aangezien ze toch kwamen, stopten ze de zijtassen van hun muilezels vol met alle beduimelde of goedkopere edities van boeken waarover ze beschikten, en konden we die voor onze penny's kopen. Alleen de allerarmste huishoudens ontbrak het aan minstens twee of drie boeken die trots op planken aan de muur werden neergezet.

In de ogen van mensen die niet dicht genoeg bij het Woud woonden om het te kunnen begrijpen waren deze zaken misschien klein en onbelangrijk, in elk geval te onbeduidend om een dochter voor op te geven. Maar ik had de Groene Zomer overleefd, de periode waarin een warme wind vanuit het westelijk deel van het Woud tot diep in onze vallei stuifmeel meenam en over onze velden en tuinen blies. De gewassen groeiden weliswaar waanzinnig hard, maar zagen er ook vreemd en misvormd uit. Diegenen die ervan aten, werden ziek van woede, vielen gezinsleden aan en verdwenen, als ze niet werden vastgebonden, uiteindelijk in het Woud.

Ik was toen zes jaar. Hoewel mijn ouders me zo veel mogelijk probeerden te beschermen, herinner ik me levendig het kille, klamme gevoel van ontzetting overal, ieders angst en de voortdurende knagende honger in mijn buik. Op een gegeven moment hadden we alle voorraden van de voorgaande jaren opgegeten en

hoopten we dat het snel lente werd. Een van onze burens was gek geworden van de honger en at een paar groene bonen. Ik herinner me dat er die avond geschreeuw uit zijn huis klonk, dat ik door het raam mijn vader zag wegrekken om te helpen, waarbij hij in allerijl de hooivork die tegen onze schuur stond mee griste.

Die zomer ontsnapte ik op een dag aan de blik van mijn magere, vermoeide moeder en rende ik het bos in, te jong om de volle omvang van het gevaar te begrijpen. In een hoekje uit de wind ontdekte ik een halfdode braamstruik. Ik wong mijn handen langs de harde, dode takken naar het beschermde hart van de struik en vond daar wonderbaarlijk genoeg een handvol bramen die helemaal niet misvormd waren, maar sappig en volmaakt. Elke vrucht was als een uitbarsting van vreugde in mijn mond. Ik at twee handen vol en vulde mijn rok ermee, en daarna haastte ik me naar huis, terwijl het sap van de vruchten mijn jurk bevlekte. Mijn moeder huilde van schrik toen ze mijn met bramensap besmeurde gezicht zag, maar ik werd niet ziek. Op de een of andere manier was de braamstruik gespaard gebleven voor de vloek van het Woud en waren de bramen onaangetast. Toch joegen haar tranen me dermate veel schrik aan, dat ik jaren later nog steeds geen bramen durfde te eten.

Dat jaar was de Draak naar het hof geroepen. Hij kwam eerder terug en reed rechtstreeks naar de velden, waar hij door middel van magisch vuur alle besmette gewassen en vergiftigde planten verbrandde. Dat was zijn taak, maar na afloop bezocht hij ook elk huis waar iemand ziek was geworden en gaf hij de zieken een opwekkend toverdrankje dat hun hoofd weer helder maakte. Hij gaf de bewoners van de verder naar het westen gelegen dorpen, waar de plantenziekte niet had huisgehouden, opdracht hun oogst met ons te delen. Om niemand te laten verhongeren, gaf hij zelfs zijn eigen oogstaandeel van dat jaar op. De daaropvolgende lente ging hij vlak voor er gezaaid werd nogmaals naar de velden om de paar aangetaste overblijfselen te verbranden voor ze wortel konden schieten.

Hoewel hij ons had gered, hielden we niet van hem. Hij verliet nooit zijn toren om de mannen in de oogsttijd op bier te trakteren, zoals de Baron van de Gele Moerassen dat wel zou doen, of om een aardigheidje te kopen op de markt, zoals de vrouw van de baron en haar dochters zo vaak deden. Soms deden reizende toneelgezelschappen ons dorp aan, of kwamen er zangers over de bergpas vanuit Rosja. Hij kwam nooit naar hen luisteren. Wanneer de voermannen hem zijn oogstaandeel kwamen brengen, openden de deuren van de toren zichzelf, zodat ze de spullen in de kelder konden uitladen zonder hem ooit te zien. Nooit wisselde hij meer dan een paar woorden met ons dorpshoofd, of zelfs met de burgemeester van Olsjanka, de grootste stad in de vallei, die vlak bij zijn toren lag. Hij probeerde zich niet geliefd te maken; niemand van ons kende hem.

En natuurlijk was hij ook zeer bedreven in de zwarte magie. Op een heldere avond kon je bliksemschichten rond zijn toren zien flitsen, zelfs in de winter. 's Nachts dreven er bleke slierten vanuit zijn ramen over de wegen en de rivier het bos in, zodat hij alles in de gaten kon houden. En soms, wanneer het Woud iemand te pakken had – een meisje dat schapen hoedde en te dicht bij de rand van het Woud was gekomen terwijl ze haar kudde volgde, een jager die uit de verkeerde bron had gedronken of een onfortuinlijke reiziger die over de bergpas kwam en een deuntje neuriede waarvan je nekharen overeind gingen staan – nou, voor hen kwam de Draak ook uit zijn toren, en degenen die hij meenam, kwamen nooit meer terug.

Hij was niet slecht, maar wel afstandelijk en afschuwelijk. En omdat hij Kasia zou meenemen, haatte ik hem, al jarenlang.

Die laatste avond veranderden mijn gevoelens niet. Kasia en ik aten onze kastanjes. De zon ging onder en het vuur ging uit, maar zolang de as gloeide, bleven wij op de open plek. De volgende ochtend hoefden we niet ver te reizen. Gewoonlijk werd het oogstfeest in Olsjanka gehouden, maar in het jaar van een uitverkiezing vond het plaats in een dorp waar minstens één van

de meisjes woonde, zodat hun gezinnen minder ver hoefden te reizen. En ons dorp had Kasia.

De volgende dag haatte ik de Draak zelfs nog meer, terwijl ik mijn nieuwe groene overjurk aantrok. Mijn moeders handen trilden toen ze mijn haar vlocht. Terwijl we wisten dat Kasia gekozen zou worden, waren we toch bang. Maar ik tilde mijn rokken hoog boven de grond en klom zo voorzichtig mogelijk in de wagen, voorzichtig om geen splinter te krijgen, terwijl mijn vader me hielp. Ik was vastbesloten extra mijn best te doen. Dat zou weliswaar geen verschil maken, maar ik wilde dat Kasia beseftte dat ik genoeg van haar hield om haar een eerlijke kans te gunnen. Ik zou zorgen dat ik er niet zo vies, scheel of slungelig uitzag als andere meisjes soms deden.

We verzamelden ons op de brink. Alle elf meisjes gingen in een rij staan. De tafels met eten stonden in een vierkant opgesteld en waren eigenlijk te zwaarbeladen, omdat ze niet groot genoeg waren voor de oogstaandelen van alle dorpen in de vallei. Iedereen had zich achter de tafels verzameld. In de hoeken van het grasveld waren zakken met tarwe en haver in piramides opgestapeld. Wij waren de enigen die op het gras stonden, samen met onze familieleden en Danka, ons dorpshef, die zenuwachtig voor ons ijsbeerde. Haar lippen bewogen geluidloos terwijl ze haar begroeting repeteerde.

Ik kende de andere meisjes nauwelijks. Geen van hen kwam uit Dvernik. Stil en stijfjes stonden we allemaal naar de weg te staren in onze nette kleding, ons haar in een vlecht. Niets wees erop dat de Draak eraan kwam. Er spookten allerlei wilde fantasieën door mijn hoofd. Ik stelde me voor dat ik voor Kasia zou duiken wanneer de Draak kwam en hem zou opdragen mij te kiezen in plaats van haar, of dat ik hem duidelijk zou maken dat Kasia niet met hem meewilde. Maar ik wist dat ik niet dapper genoeg was om zoiets te doen.

En toen arriveerde hij, op een akelige manier. Hij kwam niet over de weg; hij stapte gewoon uit de lucht. Ik keek juist die kant

op toen het gebeurde. Eerst verschenen zijn vingers in het luchtledige, daarna zag ik een arm en een been, en toen een halve man. Het was zo onmogelijk en verkeerd dat ik mijn blik niet kon afwenden, ook al keerde mijn maag zich om. De anderen hadden meer geluk. Zij zagen hem pas toen hij zijn eerste stap in onze richting zette, waarbij iedereen om me heen probeerde niet van schrik ineen te krimpen.

De Draak was heel anders dan de mannen in ons dorp. Eigenlijk had hij oud, krom en grijs moeten zijn; hij woonde tenslotte al honderd jaar in zijn toren. Vreemd genoeg was hij echter lang, fier en baardloos, met een gladde huid. Wanneer mijn blik op straat op hem zou zijn gevallen, zou ik hebben aangenomen dat hij jong was, slechts een beetje ouder dan ik: iemand naar wie ik over de oogsttafels geglimlacht zou hebben en die mij ten dans vroeg. Maar zijn gezicht had iets onnatuurlijks. Rond zijn ogen zaten kraaienpootjes, alsof de jaren weliswaar geen vat op hem hadden, maar er toch sprake was van slijtage. Desondanks was het geen lelijk gezicht, alleen onaangenaam doordat het zo kil was. Alles aan hem straalde uit: ik ben niet een van jullie, en dat zou ik ook niet willen zijn.

Zijn kleren waren natuurlijk prachtig. Van het geld dat het brokaat van zijn *zjoepan* kostte, had een gezin een jaar kunnen leven, zelfs zonder de gouden knopen. Maar hij was zo mager als een man wiens oogst drie van de vier keer mislukte. Hij bewoog zich stijfjes, met de nerveuze energie van een jachthond, alsof hij er het liefst zo snel mogelijk weer vandoor zou gaan. Het mocht dan de zwartste dag uit ons leven zijn, hij had geen enkel geduld met ons. Toen ons dorpsheofd Danka voor hem boog met de woorden: 'Heer, mag ik u deze...', onderbrak hij haar en zei: 'Ja, ja, laten we voortmaken.'

Mijn vaders hand lag warm op mijn schouder terwijl hij naast me stond en een buiging maakte. Aan de andere kant omklemde mijn moeders hand de mijne. Met tegenzin deden ze samen met de andere ouders een stap achteruit. Instinctief gingen wij alle

elf dichter bij elkaar staan. Kasia en ik stonden aan het einde van de rij. Hoewel ik haar hand niet durfde te pakken, stond ik zo dicht naast haar dat onze armen langs elkaar streken. Ik keek naar de Draak en haatte hem met heel mijn hart toen hij langs de rij liep en ieder meisje bij de kin pakte, zodat hij haar goed kon zien.

Hij sprak niet tegen iedereen. Tegen het meisje uit Olsjanka dat naast mij stond zei hij geen woord, ook al was haar vader, Borys, de beste paardenfokker van de vallei. Ze droeg een helderrood geverfde jurk en haar zwarte haar was gevlochten in twee prachtige, lange vlechten, waarin rode linten waren mee gevlochten. Toen het mijn beurt was, gleed zijn blik fronsend over me heen – koude, zwarte ogen; bleke, getuitede lippen – en zei hij: ‘Je naam, meisje?’

‘Agnieszka,’ antwoordde ik, tenminste, dat probeerde ik. Ik ontdekte alleen dat mijn mond droog was. Ik slikte. ‘Agnieszka,’ wist ik bij de tweede poging fluisterend uit te brengen. ‘Heer.’ Mijn gezicht gloeide. Ik sloeg mijn ogen neer en zag dat er ondanks al mijn voorzichtigheid drie grote moddervlekken onder aan mijn rok zaten.

De Draak liep verder. En toen bleef hij voor Kasia staan en keek hij naar haar, zoals hij naar geen van ons had gekeken. Hij legde zijn hand onder haar kin, terwijl zijn smalle, harde lippen opkruelden in een tevreden glimlachje. Zonder ineen te krimpen beantwoordde Kasia dapper zijn blik. Ze probeerde niet haar stem ruw of schril te laten klinken, maar zei met vaste, melodieuze stem: ‘Kasia, heer.’

Weer glimlachte hij naar haar, niet op een aangename manier, maar met de tevreden blik van een kat die zijn prooi aanschouwt. Plichtmatig liep hij naar de laatste twee in de rij, maar hij keurde de twee meisjes naast Kasia nauwelijks een blik waardig. Achter ons hoorde ik Wensa naar adem happen, wat bijna klonk als een snik, toen hij zich met nog steeds die tevreden uitdrukking op zijn gezicht omdraaide en terugkwam om Kasia nogmaals te be-

kijken. Maar toen fronste hij weer zijn wenkbrauwen, draaide zijn hoofd, en keek mij recht aan.

Omdat ik helemaal niet meer aan mezelf dacht, had ik Kasia's hand alsnog gepakt. Ik kneep er uit alle macht in en zij kneep terug. Nu liet ze me vlug los en vlocht ik bang en met brandende wangen mijn vingers in elkaar. Hij bestudeerde me door nog verder samengeknepen ogen. En toen hief hij zijn hand en verscheen er tussen zijn vingers een piepklein balletje van blauw-witte vlammen.

'Ze bedoelde er niets mee,' zei Kasia dapper, waarmee ze mij veel meer moed betoonde dan ik haar had gedaan. Haar stem trilde, maar was toch hoorbaar, terwijl ik als een verstart konijn naar het balletje staarde. 'Alstublieft, heer...'

'Stil, meisje,' zei de Draak, en hij stak zijn hand naar me uit. 'Pak aan.'

'Ik... wat?' vroeg ik, verbijsterder dan ik zelfs had kunnen zijn als hij het in mijn gezicht had gesmeten.

'Blijf daar niet als een idioot staan,' zei hij streng. 'Pak het.'

Toen ik mijn hand omhoog bracht, trilde hij zo dat ik onwillekeurig zijn vingers aanraakte terwijl ik probeerde het balletje te pakken. Dat was trouwens vreselijk, want zijn huid voelde koortsachtig heet aan. Vreemd genoeg was het vlammenballetje zo koel als marmer en kon ik het aanraken zonder me te branden. Verbaasd van opluchting hield ik het tussen mijn vingers, staarde ik ernaar. Met een geërgerde uitdrukking op zijn gezicht keek hij naar me.

'Nou, dan word jij het dus,' zei hij lomp. Hij pakte het balletje uit mijn hand en sloot zijn vingers er een ogenblik omheen, waarna het net zo snel verdween als het was verschenen. Hij draaide zich om en zei tegen Danka: 'Stuur het oogstaandeel zo snel mogelijk.'

Nog steeds had ik het niet begrepen. Niemand, denk ik, zelfs mijn ouders niet. Het ging zo snel, en het was een schok dat ik überhaupt zijn aandacht had getrokken. Hij gaf me niet eens de

kans om me om te draaien en afscheid te nemen voor hij me bij mijn pols greep. Alleen Kasia bewoog. Ik keek naar haar om en zag dat ze in protest haar arm naar me uitstak, maar de Draak trok me al ongeduldig en ruw mee, waarna hij samen met mij de lucht in stapte.

Toen we weer uit de lucht stapten, hield ik kokhalzend mijn vrije hand voor mijn mond. Zodra hij mijn arm losliet, viel ik op mijn knieën en gaf ik over, zonder enige aandacht voor mijn omgeving. Binnensmonds slaakte hij een uitroep van walging – ik had de lange, elegante neus van zijn leren laars besmeurd – en zei: ‘Waardeloos. Stop met braken, wicht, en ruim die troep op.’ Hij liep van me weg, waarbij zijn hakken klikten op de tegels, en verdween.

Beverig bleef ik zitten, tot ik zeker wist dat er niets meer naar boven zou komen. Daarna veegde ik mijn mond af met de rug van mijn hand en keek om me heen. Ik zat op een tegelvloer, maar het waren niet zomaar tegels: ze waren van zuiver wit marmer met heldergroene aders. De kamer waarin ik me bevond was klein en rond, met smalle, spleetvormige ramen, te hoog in de muur om erdoor naar buiten te kunnen kijken. Het plafond boven mijn hoofd liep eveneens rond; ik was helemaal boven in de toren.

De kamer was ongemeubileerd en er was niets wat ik kon gebruiken om de vloer mee schoon te maken. Uiteindelijk besloot ik het met mijn jurk te doen – die was toch al vies. Nadat ik daar een poosje had gezeten en alsmaar angstiger was geworden, hoewel er niets gebeurde, stond ik op en sloop aarzelend de gang in. Ik had elke uitgang liever genomen dan die waardoor hij was verdwenen, maar er was geen andere.

Bovendien was hij al weg. De korte gang was leeg. Ook hier lag op de vloer hetzelfde koude, harde marmer, verlicht door het kille, bleke schijnsel van hangende lampen. Het waren geen echte lampen, eerder grote stukken glanzend steen die van binnenuit gloeiden. Er was slechts één deur, en verderop zag ik aan het ein-

de een ronde doorgang die naar een trap leidde.

Ik duwde de deur open en keek zenuwachtig om de hoek, omdat dat beter was dan doorlopen zonder te weten wat zich hierbinnen bevond. Maar ik zag alleen een kleine, lege kamer met een smal bed, een tafeltje en een waskom. Tegenover me was een groot raam, waardoor ik de lucht kon zien. Ik rende erheen en boog me over de vensterbank.

De toren van de Draak stond in de uitlopers van de bergen aan de westgrens van zijn land. Onze lange vallei, met zijn boerderijen en dorpen, strekte zich uit naar het oosten. Staand voor het raam kon ik met mijn blik de Spindel helemaal volgen, die zil-verblauw dwars door de vallei stroomde, en de stoffig bruine weg ernaast. De weg en de rivier liepen tot aan de andere grens van het land van de Draak parallel aan elkaar, om steeds te verdwijnen in plukjes bos en weer tevoorschijn te komen bij dorpen, tot de weg vlak voor de enorme zwarte massa van het Woud ophield. Vanaf daar liep de rivier alleen verder, diep het Woud in, en verdween hij, om nooit weer tevoorschijn te komen.

Daar lag Olsjanka, het stadje het dichtst bij de toren, waar de Grote Markt op zondag werd gehouden. Mijn vader had me daar twee keer mee naartoe genomen. Daarachter lagen Poniëts en Radomsko rond de oever van het kleine meer, en daar lag mijn eigen dorp Dvernik, met zijn grote, groene dorpsbrink. Ik kon zelfs de witte tafels onderscheiden die waren neergezet voor het banket waarvoor de Draak niet had willen blijven. Ik liet me op mijn knieën glijden, legde mijn voorhoofd op de vensterbank en snikte als een klein kind.

Maar deze keer kwam mijn moeder niet naar me toe om haar hand op mijn hoofd te leggen, en mijn vader trok me niet omhoog om me aan het lachen te maken. Ik bleef gewoon huilen tot ik te veel hoofdpijn had, en daarna was ik koud en stijf van het zitten op die keiharde vloer en had ik een loopneus en niets om die mee af te vegen.

Ik gebruikte daarvoor uiteindelijk een ander stuk van mijn rok,

waarna ik op het bed ging zitten en probeerde te bedenken wat ik moest doen. De kamer was leeg, maar fris gelucht en netjes opgeruimd, alsof er onlangs iemand uit getrokken was, wat waarschijnlijk ook het geval was. Hier had tien jaar lang een meisje gewoond, helemaal in haar eentje, uitkijkend over de vallei. Nu was ze vertrokken om afscheid te nemen van haar familie en was de kamer van mij.

Tegenover het bed hing in een dikke, vergulde lijst één schilderij aan de muur. Het paste hier niet, was te chic voor de kleine kamer, en er was eigenlijk ook niets op te zien. Ik zag alleen een brede, lichtgroene baan, aan de randen grijsbruin, met één glanzende, zilverblauwe, kalmpjes door het midden kronkelende streep en een paar smallere zilverkleurige lijnen die er vanuit de randen van het schilderij naartoe liepen. Terwijl ik ernaar staarde, vroeg ik me af of dit soms een magisch schilderij was, want zoiets had ik nog nooit gezien.

Omdat er echter op mij bekende afstanden van elkaar rondjes langs de zilveren lijn waren geschilderd, besepte ik na een ogenblik dat het schilderij de vallei voorstelde, maar dan plat, in vogelperspectief. Die zilveren lijn was de Spindel, lopend van de bergen naar het Woud, en de rondjes waren de dorpen. De kleuren waren stralend, de verf glanzend en dik, met veel reliëf. Het leek bijna of ik golven in de rivier zag, de glinstering van zonlicht op het water. Het schilderij trok mijn blik en zorgde dat ik er steeds naar wilde kijken, maar mooi vond ik het niet. Het was als een vierkant kader dat om de vallei was getrokken en hem omsloot, waardoor ernaar kijken mijzelf ook het gevoel gaf opgesloten te zijn.

Ik wendde mijn blik af. Het leek er niet op dat ik in deze kamer kon blijven. Bij het ontbijt die morgen en het avondeten van de avond ervoor had ik geen hap door mijn keel kunnen krijgen; alles had naar zaagsel gesmaakt. Je zou verwachten dat ik geen trek had nu er iets was gebeurd wat erger was dan ik me ooit had kunnen voorstellen, maar toch deed mijn maag pijn van de

honger, en aangezien er geen bedienden in de toren waren, zou niemand me eten brengen. Toen kwam een ergere gedachte bij me op: zou de Draak soms verwachten dat ik voor zijn eten zorgde?

Toen een nóg ergere gedachte: en wat zou er ná het eten gebeuren? Kasia had altijd gezegd dat ze de terugkerende vrouwen geloofde, die zeiden dat de Draak hen met geen vinger had aangeraakt. 'Hij neemt al honderd jaar meisjes mee,' zei ze op stellige toon. 'Dan zou toch minstens een van hen het hebben toegegeven, dan hadden we het geweten.'

Maar een paar weken geleden had ze mijn moeder onder vier ogen gevraagd wat er gebeurde wanneer een meisje trouwde, om erachter te komen wat haar eigen moeder op de vooravond van haar bruiloft zou hebben verteld. Toen ik uit het bos terugkwam, had ik ze door het raam horen praten en ik was naast het raam blijven luisteren, terwijl warme tranen van ongelooflijke woede over Kasia's lot over mijn wangen liepen.

En nu zou ik dat zijn. Alleen was ik niet dapper. Ik geloofde niet dat ik diep zou kunnen ademen en proberen niet te verkrampen zodat het geen pijn zou doen, zoals mijn moeder Kasia had geïnstrueerd. Eén verschrikkelijk ogenblik lang zag ik voor me hoe de Draak zijn gezicht vlak voor het mijne zou houden, nog dichterbij dan toen hij me bestudeerde tijdens de uitverkiezing – zijn zwarte ogen koud en glinsterend als steen, de staalharde maar ongewoon warm aanvoelende vingers die mijn jurk wegrukten terwijl hij me met zijn gladde glimlach bekeek. Misschien was zijn hele lichaam wel zo koortsachtig heet, voelde hij bijna aan als gloeiende kolen als hij boven op me lag en...

Huiverend schudde ik die gedachten van me af, waarna ik opstond. Eerst keek ik naar het bed en toen de hele kamer rond, zo klein en benauwd, met geen enkel plekje om je te kunnen verstoppen. Vervolgens haastte ik me naar buiten, weer de gang in. Aan het einde was een wenteltrap naar beneden, die zo nauw was dat ik niet kon zien wat er na de bocht kwam. Het klinkt

misschien stom om angst te voelen voor een trap, maar ik was inmiddels doodsbang. Bijna ging ik toch maar terug naar mijn kamer. Uiteindelijk legde ik een hand tegen de gladde stenen muur en daalde ik langzaam af, waarbij ik steeds beide voeten op een tree zette en telkens stopte om te luisteren voor ik op de volgende tree stapte.

Toen ik op die manier een hele draaiing van de trap had afgelegd zonder dat er iets op me af was gesprongen, begon ik me behoorlijk idioot te voelen en ging ik sneller lopen. Maar toen voltooidde ik weer een draai en was er nog steeds geen overloop, zelfs niet na de volgende, en langzamerhand begon ik toch weer bang te worden, nu omdat het misschien een tovertrap was die eeuwig zou doorlopen en... nou ja. Sneller en sneller liep ik, en daarna gleeed ik met drie treden tegelijk omlaag naar de overloop, waar ik recht tegen de Draak op botste.

Ik was weliswaar mager, maar mijn vader was de langste man van het dorp en ik kwam tot zijn schouders, en de Draak was niet bijzonder groot. Samen vielen we bijna van de trap. Vlug greep hij met één hand de leuning en met de andere mijn arm, waardoor we op de een of andere manier niet op de vloer stortten. Zwaar aan hem hangend pakte ik zijn mantel vast en staarde recht in zijn geschrokken gezicht. Een ogenblik lang was hij te verrast om na te denken en leek hij een gewone man die geschrokken was omdat er plotseling iets tegen hem opsprong, zijn gezicht een beetje sullig en zacht, met open mond en opengeperde ogen.

Zelf was ik zo beduusd dat ik verstarde en hem hulpeloos aanstaarde, maar hij herpakte zich snel. Woedend keek hij me aan, duwde me van zich af en zette me weer op mijn voeten. Pas toen besepte ik wat ik had gedaan en flapte ik er in paniek uit: 'Ik zoek de keuken!'

'O ja?' teemde hij. Prompt was elk spoor van zachtheid uit zijn gezicht verdwenen – het was alleen nog hard en furieus, en hij bleef mijn arm omklemmen. Zijn greep was klauwachtig, pijn-

lijk, en de warmte van zijn hand drong door mijn hemdjurk heen. Hij rukte me naar zich toe en keek me aan. Ik vermoedde dat hij het liefst dreigend boven me had gehangen, en dus extra kwaad werd omdat dat niet mogelijk was. Als ik even had kunnen nadenken, had ik me achterovergebogen zodat ik kleiner zou lijken, maar daarvoor was ik te moe en te bang. Zodoende bevond zijn gezicht zich vlak voor het mijne, zo dichtbij dat ik zijn adem op mijn lippen voelde en zijn koude, boosaardige fluisterstem zowel hoorde als voelde: 'Misschien kan ik je daar maar beter heen brengen.'

'Ik kan... Ik kan...' stamelde ik bevend, terwijl ik me van hem probeerde weg te wurmen. Met een ruk keerde hij zich van me af en sleepte me achter zich aan de alsmaar rondwentelende trap af. Deze keer maakte de trap maar liefst vijf draaiingen voor we bij de volgende overloop kwamen, en daarna volgden er nog drie omwentelingen, terwijl het begon te schemeren, voor we eindelijk uitkwamen op de onderste verdieping van de toren. Daar bevond zich slechts een groot, kerkerachtig vertrek met kale muren van gehouwen steen. Er was een enorme haard, in de vorm van een neerhangende mond, vol helse vlammen.

Terwijl hij me ernaartoe trok, besepte ik in een ogenblik van blinde angst dat hij van plan was me erin te gooien. Hij was heel sterk, veel sterker dan je op basis van zijn postuur zou verwachten, en hij had me op de trap moeiteloos achter zich aan gesleept. Maar ik weigerde me door hem in het vuur te laten gooien. Ik was geen welopgevoed, rustig meisje. Mijn hele leven al rende ik door het bos, klom ik in bomen en ploegde ik door braamstruiken, en de paniek maakte me nog sterker dan anders. Ik gilte toen hij me dichter naar het vuur trok, waarna ik me al klauwend en worstelend verwoed verzette en hem deze keer wel tegen de vloer werkte.

We vielen tegelijkertijd en sloegen met onze hoofden tegen de stenen vloer; daarna bleven we een ogenblik versuft en met verstrengelde ledematen liggen. Naast ons danste en knetterde het

vuur, en naarmate mijn paniek afnam, zag ik met een schok dat er in de muur naast de haard kleine metalen ovendeuren zaten, met daarvoor een braadspit, en erboven een enorme brede plank waarop allerlei pannen stonden. Deze ruimte was gewoon de keuken.

Na een ogenblik vroeg hij, bijna verwonderd: 'Ben je soms gestoord?'

'Ik dacht dat u me in de oven wilde gooiden,' antwoordde ik, nog steeds versuft, waarna ik in lachen uitbarstte.

Het was geen vrolijke lach, eerder half hysterisch, nu ik zo door de mangel was gehaald en dringend moest eten, mijn enkels en knieën gehavend waren van het bonken over de trap en ik knalende hoofdpijn had. Ik kon niet meer ophouden.

Maar dat wist hij allemaal niet. Het enige wat hij zag, was dat het door hem uitgekozen domme dorpsmeisje hem uitlachte, hém, de Draak, de grootste tovenaar van het koninkrijk en haar heer en meester. Ik vermoed dat het inmiddels wel honderd jaar geleden was dat iemand hem had uitgelachen. Hij kwam over-eind, schopte zijn benen vrij en staarde als een blazende kat op me neer. Ik moest alleen maar harder lachen. Hij draaide zich abrupt om en liet me daar liggen, alsof hij niet wist wat hij anders met me aan moest.

Nadat hij was weggelopen, stierf mijn gegiechel weg en voelde ik me op de een of andere manier wat minder leeg en angstig. Hij had me tenslotte niet in de oven gesmeten, of me zelfs maar een klap gegeven. Ik stond op en keek de ruimte rond. Omdat het felle vuur de enige lichtbron was, was de keuken moeilijk te zien. Toen ik echter de haard de rug toekeerde, kon ik de enorme zaal beter bekijken. Die was door middel van lage muurtjes opgedeeld in nissen, met rekken vol glanzende glazen flessen – wijn, besepte ik. Ooit had mijn oom een fles meegebracht naar het huis van mijn oma, voor het midwinterfeest.

Overall zag ik voorraden: tonnen met appels in stro, aardappels, zakken vol wortelen en pastinaken, lange slierten in elkaar

gevlochten uien. Op een tafel midden in de keuken lag een boek met ernaast een onaangestoken kaars, een inktstel en een ganzenveer. Toen ik het opensloeg, zag ik lijsten met voorraden, opgesteld in een krachtig handschrift. Onder aan de eerste bladzijde stond heel klein een opmerking. Zodra ik de kaars had aangestoken en ik mijn neus bijna op de tekst drukte, kon ik nog net onderscheiden:

*Ontbijt om acht uur, lunch om één uur, avondeten om zeven uur. Breng het eten vijf minuten van tevoren naar de bibliotheek, dan hoef je hem – hier hoefde geen naam genoemd te worden – de hele dag niet te zien.
Houd moed!*

Dat was nog eens goede raad, en dat 'Houd moed!' voelde als een kneepje van de hand van een vriendin. Ik drukte het boek tegen mijn borst en voelde me minder alleen dan eerst. Het leek bijna middag te zijn en de Draak had in ons dorp niets gegeten, dus begon ik de lunch voor te bereiden. Hoewel ik geen echt goede kok was, had mijn moeder erop gestaan me te leren hoe ik een maaltijd op tafel moest zetten, en omdat ik wel altijd in het bos allerlei soorten voedsel verzamelde, kende ik het verschil tussen bedorven en vers, en wist ik wanneer een stuk fruit zoet zou zijn. Nooit eerder had ik zoveel etenswaren tot mijn beschikking gehad: er waren zelfs lades vol kruiden, die roken naar midwintertaart, en een ton vol zacht, grijs zout.

Aan het einde van de keuken bevond zich een vreemd koude plek waar vlees was opgehangen: een heel hert en twee grote hazen. Ook stond daar een kist waarin eieren lagen, op een bedje van stro. Op de haard lag een versgebakken brood gewikkeld in een lap stof, ernaast ontdekte ik een pan met konijn, boekweit en erwtes. Ik proefde ervan en het leek wel een feestmaal; zo zout, een beetje zoet en boterzacht, een tweede cadeautje van de anonieme schrijfster van de tip in het boek.